

بیماری شاربن و

دستورالعمل بهداشتی - قرنطینه‌ای سازمان جهانی بهداشت دام

در خصوص تجارت انواع دام زنده و فرآورده های دامی

کلیات

این مبحث به منظور مدیریت مخاطرات بهداشت دام و انسان در رابطه با وجود باکتری باسیلوس آنتراسیس در کالاهای و نیز محیط زیست تدوین شده است.

هیچگونه شواهدی مبنی بر انتقال عامل بیماری شاربن توسط دام قبل از بروز علائم بالینی و پاتولوژیکی وجود ندارد. تشخیص زودهنگام شیوع بیماری، اعمال قرنطینه و محدودسازی واحدهای درگیر، معدومسازی دام‌های بیمار و اشیاء، و اجرای اقدامات مناسب بهداشتی در کشتارگاه‌ها و کارخانه‌های لبنی، ایمنی فرآورده‌های با منشأ دامی جهت مصرف انسانی را تضمین خواهد کرد.

دوره کمون قرنطینه ای شاربن ۲۰ روز خواهد بود.

وقوع شاربن در سراسر کشور، باید به سازمان جهانی بهداشت دام اعلام شود.

در هنگام صدور مجوز واردات کالاهای مندرج در فصل ۸.۱ کتاب کد حیوانات خاکزی سازمان جهانی بهداشت دام، به استثنای موارد مذکور در بند ۸.۱.۲، مجوزهای دامپزشکی منوط به حصول شرایط مندرج در این فصل خواهد بود.

استانداردهای آزمایشات تشخیصی و واکسن‌ها، در کتابچه تشخیص آزمایشگاهی سازمان جهانی بهداشت دام آمده است.

بند ۸.۱.۲

کالاهای ایمن

در هنگام صدور مجوزهای واردات یا ترانزیت کالاهای ذیل، مسئولان ذیربط دامپزشکی نباید صدور مجوز را منوط به حصول شرایط مرتبط با بیماری شاربن کنند:

اسپرم و جنین جمع‌آوری شده و عمل‌آوری شده مطابق با مفاد فصول ۴.۵، ۴.۶، ۴.۷، ۴.۸، و ۴.۹ کتاب کد بر حسب مورد.

بند ۸.۱.۳

مطالبات بهداشتی برای واردات انواع نشخوارکنندگان، تک سمی‌ها و خوک زنده

مجوزهای دامپزشکی صادره توسط کشورهای واردکننده باید منوط به ارائه گواهی بین‌المللی دامپزشکی با تصریح موارد ذیل باشد:

(۱) در روز بارگیری، دام هیچ علامت بالینی بیماری شاربن را نشان نداده باشد؛

و

(۲) دام ۲۰ روز قبل از بارگیری در مراکز نگهداری شده باشد که هیچ مورد این بیماری طی این دوره، رسماً گزارش نشده باشد؛

یا

۳) دام حداقل ۲۰ روز و حداکثر ۱۲ ماه قبل از بارگیری طبق دستورالعمل کتابچه تشخیص آزمایشگاهی سازمان جهانی بهداشت دام، واکسینه شده باشد.

بند ۸.۱.۴

مطالبات بهداشتی برای واردات گوشت و فرآورده‌های گوشتی تازه به منظور مصرف انسانی

مجوزهای دامپزشکی صادره توسط کشورهای واردکننده باید منوط به ارائه گواهی بین‌المللی دامپزشکی باشد و در آن تصریح شده باشد که این فرآورده‌ها از دام‌های دارای شرایط ذیل استحصال شده‌اند:

- ۱) دام در طی بازرسی قبل و بعد از کشتار، هیچ علامت بیماری شاربن را نشان نداده است؛ و
- ۲) دام در طی ۱۴ روز قبل از کشتار (یا طی دوره خاص طبق نظریه سازنده واکسن)، با استفاده از واکسن زنده واکسینه نشده باشد؛ و
- ۳) دام از دامداری‌هایی آمده باشد که تحت محدودیت جابجایی جهت کنترل بیماری شاربن قرار نداشته است و از ۲۰ روز قبل از کشتار هیچ مورد بیماری در آن دامداری دیده نشده است.

بند ۸.۱.۵

مطالبات بهداشتی برای واردات پوست و موی نشخوارکنندگان، تک سمی‌ها و خوک

مجوزهای دامپزشکی صادره توسط کشورهای واردکننده باید منوط به ارائه گواهی بین‌المللی دامپزشکی با تصریح موارد ذیل باشد:

- ۱) فرآورده‌ها از دام‌هایی استحصال شده باشد که:
 - الف) در طی بازرسی قبل و بعد از کشتار، هیچ علامت بیماری شاربن را نشان نداده است؛ و
 - ب) از دامداری‌هایی آمده باشد که تحت محدودیت جابجایی جهت کنترل بیماری شاربن قرار نداشته است؛ یا
- ۲) موی نشخوارکنندگان یا تک سمی‌ها مطابق با توصیه‌های بند ۸.۱.۱۱ عمل‌آوری شده باشد.

بند ۸.۱.۶

مطالبات بهداشتی برای واردات پشم

مجوزهای دامپزشکی صادره توسط کشورهای واردکننده باید منوط به ارائه گواهی بین‌المللی دامپزشکی باشد با تصریح اینکه پشم:

- ۱) از دام‌های زنده استحصال شده است؛ و
- ۲) از دام‌هایی استحصال شده است که در زمان پشم چینی، گله مربوطه تحت محدودیت جابجایی جهت کنترل بیماری شاربن قرار نداشته است؛

یا

- ۳) پشم طبق توصیه‌های بند ۸.۱.۱۱ عمل‌آوری شده است.

بند ۸.۱.۷

مطالبات بهداشتی برای واردات شیر و فرآورده‌های لبنی جهت مصارف انسانی

مجوزهای دامپزشکی صادره توسط کشورهای واردکننده باید منوط به ارائه گواهی بین‌المللی دامپزشکی با تصریح موارد ذیل باشد:

- (۱) شیر از دام‌هایی استحصال شده است که در زمان شیردوشی هیچگونه علائم بیماری شاربن را نداشته است؛
- (۲) شیر از گله‌هایی استحصال شده است که در طی ۲۰ روز قبل هیچ مورد بیماری شاربن نداشته است، شیر سریعاً سرد شده و با استفاده از حرارت حداقل معادل پاستوریزاسیون عمل‌آوری شده است.

بند ۸.۱.۸

مطالبات بهداشتی برای واردات موی زبر خوک

حذف شده است.

بند ۸.۱.۹

رویه‌های غیرفعال سازی اسپور باسیلوس آنتراسیس در پوست و تروفیت حیوانات وحشی

- در صورتی که پوست و تروفیت حیوانات وحشی آلوده به اسپور باسیلوس آنتراسیس باشد، رویه عفونت‌زدایی ذیل توصیه می‌شود:
- (۱) ضدعفونی با دود با استفاده از اتیلن اکسید ۵۰۰ میلی‌گرم در لیتر در رطوبت نسبی ۲۰-۴۰٪، در دمای ۵۵ درجه سانتی‌گراد به مدت ۳۰ دقیقه؛ یا
 - (۲) ضدعفونی با دود با استفاده از فرمالدئید ۴۰۰ میلی‌گرم در مترمکعب در رطوبت نسبی ۳۰٪ در دمای < 15 درجه سانتی‌گراد به مدت ۴ ساعت؛ یا
 - (۳) پرتودهی با اشعه گاما با دوز ۴۰ کیلوگری

بند ۸.۱.۱۰

رویه‌های غیرفعال سازی اسپور باسیلوس آنتراسیس در پودر استخوان و پودر گوشت

چنانچه مواد خام مورد استفاده در پودر استخوان و پودر گوشت به اسپور باسیلوس آنتراسیس آلوده باشد، رویه غیرفعال‌سازی ذیل باید مورد استفاده قرار گیرد:

- (۱) مواد خام قبل از حرارت‌دهی باید تا حد ۵۰ میلی‌متر کوچک شود؛ و
- (۲) مواد خام باید طبق یکی از روش‌های ذیل در معرض دمای مرطوب قرار گیرد:
 - الف) ۱۰۵ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۸ دقیقه؛ یا
 - ب) ۱۰۰ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۱۰ دقیقه؛ یا
 - ج) ۹۵ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۲۵ دقیقه؛ یا
 - د) ۹۰ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۴۵ دقیقه؛

یا اینکه

- (۳) مواد خام مطابق با یکی از روش‌های ذیل در معرض دمای خشک قرار گیرد:

- الف) ۱۳۰ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۲۰ دقیقه؛ یا
ب) ۱۲۵ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۲۵ دقیقه؛ یا
ج) ۱۲۰ درجه سانتی‌گراد به مدت حداقل ۴۵ دقیقه؛

یا

۴) یک روش صنعتی دارای قابلیت معادل روش‌های فوق به کار رود.

بند ۸.۱.۱۱

رویه‌های غیرفعال سازی اسپور باسیلوس آنتراسیس در پشم و مو

هنگامی که پشم یا مو آلوده به اسپور باسیلوس آنتراسیس باشد، رویه‌های ذیل توصیه می‌شود:

۱) پرتودهی با اشعه گاما با دوز ۲۵ کیلوگری؛ یا

۲) یک رویه ۵ مرحله‌ای شستشو:

الف) غوطه‌ورسازی در مایع ۰.۲۵-۰.۳٪ سود سوزآور به مدت ۱۰ دقیقه در دمای ۴۰.۵ درجه سانتی‌گراد؛

ب) غوطه‌ورسازی در آب صابون به مدت ۱۰ دقیقه در دمای ۴۰.۵ درجه سانتی‌گراد؛

ج) غوطه‌ورسازی در محلول ۲٪ فرمالدئید به مدت ۱۰ دقیقه در دمای ۴۰.۵ درجه سانتی‌گراد؛

د) غوطه‌ورسازی مجدد در محلول ۲٪ فرمالدئید به مدت ۱۰ دقیقه در دمای ۴۰.۵ درجه سانتی‌گراد؛

ه) آبکشی در آب سرد و سپس خشک کردن با هوای داغ.